

6. Osipova, T. Yu. (2015). Formuvannia hotovnosti studentiv vyshchyykh pedahohichnykh zakladiv osvity do profesiinoi diialnosti v umovakh inkluzyynoho navchannia [Formation of readiness of students of higher pedagogical educational institutions for professional activity in conditions of inclusive education]. Odesa : Astroprint. 320 s. [in Ukrainian]

7. Sydoruk, I. I. (2016). Kryterii ta pokaznyky sformovanosti pedahohichnoi kompetentnosti [Criteria and indicators of pedagogical competence formation]. Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly. №47. S. 175–182. [in Ukrainian]

8. Shvets, T. Ye. (2023). Profesiini kompetentnosti vchytelia-tiutora zakladu zahalnoi serednoi osvity [Professional competencies of a teacher-tutor of a general secondary education institution]. Naukovi zapysky. Seriya: pedahohika. №2. S. 40–48. [in Ukrainian]

9. Shvets, T. Ye. (2025). Teoriia i praktyka tiutorskoho zabezpechennia rozvytku sotsialno-osobystisnykh kompetentnosti uchniv starshykh klasiv [Theory and practice of tutor support for the development of social and personal competencies of high school students] : dys. ... dokt. ped. nauk. Kyiv. 720 s. [in Ukrainian]

10. Dinarte-Diaz, L., Gresham, J., Lemos, R., Patrinos, H. A., & Rodriguez-Ramirez, R. (2025). Investing in Human Capital During Wartime: Experimental Evidence from Ukraine. World Bank Policy Research Working Paper 11196. Washington, D.C. : World Bank Group. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099918209022550719> [in English]

11. Duckworth, A. L., & Quinn, P. D. (2009). Development and Validation of the Short Grit Scale (Grit-S). Journal of Personality Assessment. 91(2). Pp. 166–174. DOI: <https://doi.org/10.1080/00223890902935563> [in English]

12. Dweck, C. S. (2006). Mindset: The New Psychology of Success. New York : Random House. 276 p. [in English]

13. Seligman, M. E. P. (2011). Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being. New York : Free Press. 349 p. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БЕДРІЙ Христиня – аспірант третього курсу ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Наукові інтереси: критерії, показники та рівні сформованості тьюторської компетентності вчителів закладу загальної середньої освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BEDRII Khrystyna – Third-year PhD Student, State Higher Education Institution «University of Educational Management».

Scientific interests: criteria, indicators and levels of tutoring competence formation of secondary school teachers.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.

УДК 378.147:61:004.9

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-783-788

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

НОВІКОВА Катерина –

здобувач ступеня доктора філософії

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний

педагогічний університет»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6675-4513>

e-mail: katyjanovik93@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

У статті обґрунтовано педагогічні умови ефективної реалізації технології розвитку готовності викладачів медичних закладів вищої освіти до роботи в умовах змішаного навчання. Актуальність проблеми зумовлено трансформацією медичної освіти, поширенням цифрових форматів організації освітнього процесу, необхідністю забезпечення безперервності навчання в умовах суспільної нестабільності, а також потребою у практикоорієнтованій підготовці викладачів до використання змішаного навчання не як тимчасового інструменту, а як педагогічно обґрунтованої моделі професійної підготовки майбутніх медичних фахівців. Наголошено, що готовність викладача медичного ЗВО до роботи в умовах змішаного навчання не може бути зведена до володіння цифровими платформами або технічного перенесення навчальних матеріалів в електронне середовище. Вона передбачає здатність проєктувати освітній процес із урахуванням клінічної спрямованості, симуляційного навчання, кейс-методу, проблемно-орієнтованих завдань, інтерактивної взаємодії, формувального оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії.

Метою статті є визначення й теоретичне обґрунтування педагогічних умов ефективної реалізації технології розвитку готовності викладачів медичних закладів вищої освіти до роботи в умовах змішаного навчання. У статті уточнено, що педагогічні умови не тотожні самому процесу розвитку готовності, а є спеціально створеними передумовами, які забезпечують практичну дієвість технології. Обґрунтовано чотири взаємопов'язані педагогічні умови: забезпечення в медичному ЗВО керованого цифрово-методичного середовища для змішаного навчання; практикоорієнтоване змістово-методичне забезпечення підготовки викладачів з питань медичної педагогіки, цифрової дидактики, клінічно орієнтованого, симуляційного, кейсового та проблемно-орієнтованого навчання; дидактичне проєктування змішаного навчання медичної дисципліни на основі раціонального поєднання онлайн-, офлайн-, синхронної та асинхронної взаємодії; запровадження рефлексивно-моніторингового супроводу професійної діяльності викладачів у змішаному навчанні. Доведено, що курс підвищення кваліфікації не є окремою педагогічною умовою, а виступає змістово-процесуальним механізмом реалізації визначених умов у межах технології.

Ключові слова: педагогічні умови, готовність викладача, медичний заклад вищої освіти, змішане навчання, медична педагогіка, цифрова дидактика, курс підвищення кваліфікації, рефлексивно-моніторинговий супровід.

NOVIKOVA Kateryna –

PhD student State Higher Educational Institution

«Donbas State Pedagogical University»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6675-4513>

e-mail: katyjanovik93@gmail.com

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF THE TECHNOLOGY FOR DEVELOPING THE READINESS OF TEACHERS OF MEDICAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS TO WORK IN BLENDED LEARNING CONDITIONS

The article substantiates the pedagogical conditions for the effective implementation of the technology for developing the readiness of teachers of medical higher education institutions to work in blended learning conditions. The relevance of the problem is determined by the transformation of medical education, the spread of digital formats of educational process organization, the need to ensure educational continuity under conditions of social instability, and the necessity of practice-oriented preparation of teachers for using blended learning not as a temporary technical solution but as a pedagogically grounded model of professional training of future medical specialists. It is emphasized that the readiness of a teacher of a medical higher education institution to work in blended learning conditions cannot be reduced to the ability to use digital platforms or to transfer educational materials into an electronic environment. It presupposes the ability to design the educational process with regard to clinical orientation, simulation learning, case-based learning, problem-oriented tasks, interactive communication, formative assessment, feedback, and reflection.

The aim of the article is to define and theoretically substantiate the pedagogical conditions for the effective implementation of the technology for developing the readiness of teachers of medical higher education institutions to work in blended learning conditions. The article clarifies that pedagogical conditions are not identical to the very process of readiness development; rather, they are specially created prerequisites that ensure the practical effectiveness of the technology. Four interrelated pedagogical conditions are substantiated: ensuring a managed digital and methodological environment for blended learning in a medical higher education institution; practice-oriented content and methodological support for teacher training in medical pedagogy, digital didactics, clinically oriented, simulation-based, case-based, and problem-oriented learning; didactic design of blended learning in a medical discipline based on a rational combination of online, offline, synchronous, and asynchronous interaction; implementation of reflective and monitoring support for teachers' professional activity in blended learning. It is proved that an advanced training course is not a separate pedagogical condition but functions as a content-procedural mechanism for implementing the defined conditions within the technology.

Key words: pedagogical conditions, teacher readiness, medical higher education institution, blended learning, medical pedagogy, digital didactics, advanced training course, reflective and monitoring support.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний розвиток медичної освіти відбувається в умовах цифрової трансформації, посилення вимог до якості професійної підготовки майбутніх медичних фахівців, необхідності забезпечення гнучкості освітнього процесу та його стійкості до зовнішніх викликів. Пандемія COVID-19, повномасштабна війна, переміщення учасників освітнього процесу, зміна доступу до клінічних баз, потреба в безперервності підготовки здобувачів медичної освіти актуалізували використання дистанційних і змішаних форматів навчання. Проте практика засвідчує, що саме по собі використання цифрових платформ не забезпечує якості освітнього процесу. Змішане навчання потребує педагогічно продуманого поєднання онлайн- й офлайн-взаємодії, синхронного та асинхронного навчання, самостійної, практичної, симуляційної й клінічно орієнтованої діяльності здобувачів освіти.

Особливою актуальністю набуває проблема готовності викладачів медичних закладів вищої освіти до роботи в умовах змішаного навчання. Така готовність не обмежується технічним володінням LMS, відеоконференціями, електронними тестами або цифровими ресурсами. Вона охоплює здатність викладача проєктувати медичну дисципліну в змішаному форматі, визначати дидактичну функцію онлайн- і офлайн-компонентів, створювати клінічно орієнтовані завдання, забезпечувати комунікацію, формувальне оцінювання, зворотний зв'язок і рефлексію. Саме тому розвиток готовності викладачів медичних ЗВО до роботи в умовах змішаного навчання потребує не лише розроблення відповідної технології, а й визначення педагогічних умов, за яких ця технологія може бути ефективно реалізована.

Педагогічні умови в цьому контексті не слід ототожнювати із самим процесом розвитку готовності. Вони є передумовами, що сприяють результативності технології, забезпечують її практичне впровадження, підтримку викладача, методичну якість змішаного навчання та можливість відстеження динаміки професійного вдосконалення. Отже, актуальність статті зумовлена необхідністю наукового

обґрунтування таких педагогічних умов, які б відповідали специфіці медичного ЗВО, змісту медичної педагогіки, вимогам цифрової дидактики та практиці організації змішаного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика змішаного навчання та педагогічних умов його організації активно розглядається в сучасних педагогічних дослідженнях. Г. Ткачук аналізує організаційно-педагогічні умови та етапи впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти, наголошуючи, що змішане навчання є складним динамічним утворенням, ефективність якого залежить від умов зовнішнього й внутрішнього середовища [12]. Дослідниця підкреслює потребу в системному підході до технічного, програмного, навчально-методичного, кадрового й нормативно-правового забезпечення змішаного навчання.

Б. Галайбіда обґрунтовує педагогічні умови організації різних типів змішаного навчання, акцентуючи, що вибір моделі залежить від предметного змісту, мети навчального курсу, підготовленості викладача і здобувачів освіти [2]. В. Кемєняш досліджує організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів до роботи в умовах змішаного навчання та звертає увагу на трансформацію ролі викладача від транслятора знань до наставника, організатора інтерактивного та індивідуалізованого навчання [4]. Н. Науменко розглядає створення інтегрованого освітнього середовища як педагогічну умову підготовки майбутніх учителів до організації змішаного навчання [9].

Окремий блок досліджень присвячено інформаційному освітньому середовищу, цифровій дидактиці та педагогічній підтримці в умовах змішаного навчання. І. Шахіна, О. Подзигун, А. Петрова, Н. Ткачук визначають інформаційне освітнє середовище як системне багатоконпонентне утворення, що охоплює змістово-методичний, програмно-технічний, комунікативний та організаційно-управлінський компоненти [14]. С. Махновський характеризує педагогічну підтримку здобувачів вищої освіти в умовах змішаного навчання як діяльність викладача, спрямовану на дозовану індивідуальну допомогу,

розв'язання труднощів і професійний розвиток [8]. Д. Хоркін і К. Мельник розглядають педагогічні умови формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів ЗВО засобами інноваційних технологій, підкреслюючи значення персоналізованого інтерактивного середовища, професійно орієнтованих ситуацій та рефлексивної діяльності [13].

Особливе значення для нашого дослідження мають праці, присвячені медичній освіті. Ю. Ліцман, О. Швець, Н. Осьмук на прикладі вивчення біоорганічної хімії здобувачами медичних спеціальностей доводять результативність організації змішаного навчання за допомогою Google Classroom, зокрема через поєднання аудиторної та позааудиторної роботи, електронного, мультимедійного й мобільного контенту [7]. Р. Сухоносів та співавтори аналізують сутнісні характеристики педагогічних технологій і особливості їх застосування при підготовці майбутніх лікарів, наголошуючи на необхідності посилення практичного аспекту, використання кейс-технологій, інтерактивних, мультимедійних, тренінгових і дослідницьких методів [11]. Ю. Кучин і Л. Лимар досліджують перспективи підготовки викладачів медичних ЗВО в Україні та обґрунтовують потребу у змістовому наповненні медичної педагогіки, розвитку когнітивно-практичної, методично-навчальної, лідерської, цифрової, інтерактивної й комунікативної компетентностей викладача [5].

Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що питання педагогічних умов ефективної реалізації технології розвитку готовності саме викладачів медичних ЗВО до роботи в умовах змішаного навчання потребує подальшого теоретичного обґрунтування. Недостатньо визначити перелік загальних умов упровадження змішаного навчання; необхідно показати їхню адресність, зв'язок із медичною педагогікою, цифровою дидактикою, дидактичним проєктуванням медичної дисципліни та системою рефлексивно-моніторингового супроводу.

Мета статті – визначити й теоретично обґрунтувати педагогічні умови ефективної реалізації технології розвитку готовності викладачів медичних закладів вищої освіти до роботи в умовах змішаного навчання.

Вклад основного матеріалу дослідження. У межах дослідження педагогічні умови ефективної реалізації технології розвитку готовності викладачів медичних ЗВО до роботи в умовах змішаного навчання розглядаємо як спеціально створену систему організаційно-педагогічних, змістово-методичних, дидактичних і рефлексивно-моніторингових передумов, що забезпечують практичне впровадження технології, підтримують професійну діяльність викладача в змішаному освітньому середовищі та сприяють позитивній динаміці його готовності до такої діяльності.

Принципово важливо, що педагогічні умови не є тотожними самому процесу розвитку готовності. Вони не дублюють мету, предмет або результат дослідження, а відповідають на питання: що має бути створено, організовано, забезпечено або впорядковано, щоб технологія могла діяти ефективно. Саме тому їх визначення здійснювалося за логікою адресності: заклад вищої освіти має забезпечити середовище; зміст підготовки викладача має бути наповнений практикоорієнтованими компонентами медичної педагогіки й цифрової дидактики; викладач

і кафедра мають здійснити дидактичне проєктування змішаного навчання конкретної медичної дисципліни; система супроводу має забезпечити моніторинг, рефлексію й корекцію результатів.

На цій підставі визначено чотири педагогічні умови: 1) забезпечення в медичному ЗВО керованого цифрово-методичного середовища для змішаного навчання; 2) практикоорієнтоване змістово-методичне забезпечення підготовки викладачів з питань медичної педагогіки, цифрової дидактики, клінічно орієнтованого, симуляційного, кейсового та проблемно-орієнтованого навчання; 3) дидактичне проєктування змішаного навчання медичної дисципліни на основі раціонального поєднання онлайн-, офлайн-, синхронної та асинхронної взаємодії; 4) запровадження рефлексивно-моніторингового супроводу професійної діяльності викладачів у змішаному навчанні.

Першою педагогічною умовою є забезпечення в медичному ЗВО керованого цифрово-методичного середовища для змішаного навчання. Її виокремлення зумовлене тим, що змішане навчання не може бути результативним за умови фрагментарного використання окремих цифрових сервісів, неузгоджених каналів комунікації, випадково підібраних електронних матеріалів або різних підходів викладачів до організації онлайн- і офлайн-взаємодії. Для реалізації технології потрібне не просто цифрове середовище, а саме кероване цифрово-методичне середовище, у якому цифрові інструменти, навчально-методичне забезпечення, організаційні правила, комунікаційні канали й механізми підтримки викладача функціонують як єдина система.

Зміст цієї умови охоплює організаційно-нормативну, програмно-технічну, змістово-методичну та комунікативно-супровідну складові. Організаційно-нормативна складова передбачає наявність узгоджених правил організації змішаного навчання, вимог до електронного курсу, алгоритмів взаємодії викладача і здобувачів освіти. Програмно-технічна складова пов'язана з використанням LMS, сервісів відеозв'язку, електронного тестування, інструментів спільної роботи та фіксації результатів навчання. Змістово-методична складова охоплює навчальні матеріали, шаблони електронних курсів, карти змішаних занять, банк цифрових ресурсів, клінічно орієнтовані кейси й інструкції для самостійної роботи. Комунікативно-супровідна складова забезпечує консультації, зворотний зв'язок і координацію дій учасників освітнього процесу.

Для медичного ЗВО така умова має особливе значення, оскільки цифрове середовище має підтримувати не лише доступ до матеріалів, а й професійно орієнтовану логіку навчання: підготовку до практичного заняття, виконання передаудиторних завдань, аналіз клінічних ситуацій, перегляд демонстраційних матеріалів, тестовий самоконтроль, участь в обговоренні, отримання зворотного зв'язку й післяаудиторну рефлексію. Досвід організації змішаного навчання здобувачів медичних спеціальностей за допомогою Google Classroom свідчить, що цифрова платформа набуває педагогічної цінності лише тоді, коли вона використовується не як сховище матеріалів, а як інструмент організації навчання, комунікації, контролю, коментування відповідей і підтримки самостійної роботи [7].

Другою педагогічною умовою є практикоорієнтоване змістово-методичне забезпечення підготовки викладачів з питань медичної педагогіки, цифрової дидактики, клінічно орієнтованого, симуляційного, кейсового та проблемно-орієнтованого навчання. Ця умова визначає не сам розвиток готовності, а те, яким змістом має бути наповнена підготовка викладача медичного ЗВО, щоб такий розвиток став можливим.

Підготовка викладача медичного ЗВО не може обмежуватися загальними питаннями педагогіки вищої школи або технічним ознайомленням із цифровими платформами. Вона має охоплювати медичну педагогіку як основу професійної діяльності викладача, цифрову дидактику медичних дисциплін, клінічно орієнтовані методи, симуляційні сценарії, кейс-метод, проблемно-орієнтоване навчання, інтерактивну взаємодію, оцінювання та рефлексію. Ю. Кучин і Л. Лимар підкреслюють, що однією з проблем підготовки викладачів медичних ЗВО є надмірна теоретизованість програм і недостатня насиченість практичною діяльністю [5]. Саме тому зміст підготовки має бути спрямований на формування здатності викладача діяти в реальних освітніх ситуаціях змішаного навчання.

У межах цієї умови доцільно передбачити кілька змістових блоків: медична педагогіка як теоретико-практична основа діяльності викладача; цифрова дидактика медичних дисциплін; методика організації змішаного навчання; клінічно орієнтовані, симуляційні, кейсові й проблемно-орієнтовані технології; комунікація, зворотний зв'язок і рефлексія в цифровому середовищі. Такий зміст дає змогу подолати розрив між загальною педагогічною підготовкою та реальними вимогами викладання медичних дисциплін у змішаному форматі.

Третьою педагогічною умовою є дидактичне проєктування змішаного навчання медичної дисципліни на основі раціонального поєднання онлайн-, офлайн-, синхронної та асинхронної взаємодії. Ця умова забезпечує практичний перехід від підготовки викладача до створення конкретного методичного продукту. Змішане навчання не може бути механічним чергуванням аудиторних і дистанційних занять. Воно потребує визначення функції кожного формату відповідно до результатів навчання, змісту дисципліни, рівня підготовленості здобувачів освіти та специфіки професійних дій.

У медичній освіті одні результати навчання можуть бути досягнуті через асинхронне опрацювання теоретичних матеріалів, відеодемонстрацій, електронних ресурсів і тестів самоконтролю. Інші потребують синхронної взаємодії, очної роботи, симуляційного середовища, обговорення клінічних випадків, командного розв'язання проблем або комунікативного моделювання професійної ситуації. Саме тому викладач має вміння проєктувати переаудиторний, аудиторний / синхронний і післяаудиторний етапи змішаного навчання.

На переаудиторному етапі здобувачі освіти можуть опрацювати електронні матеріали, переглядати відеофрагменти, виконувати тести самоконтролю, знайомитися з клінічним кейсом або готувати запитання до заняття. На аудиторному чи синхронному етапі відбувається обговорення складних питань, аналіз клінічного випадку, виконання практичних або симуляційних завдань, робота в малих групах. На післяаудиторному етапі перед-

бачаються рефлексивні завдання, аналіз помилок, зворотний зв'язок і підготовка до наступної теми. О. Степанишена слушно зазначає, що головний виклик для викладача полягає не стільки в освоєнні комп'ютера, скільки в пошуку релевантних рамок практичної інтеграції цифрових ресурсів у навчальний план і реальний освітній процес [10].

Четвертою педагогічною умовою є запровадження рефлексивно-моніторингового супроводу професійної діяльності викладачів у змішаному навчанні. Її необхідність зумовлена тим, що результативність технології не може бути підтверджена лише фактом участі викладача в курсі підвищення кваліфікації або створенням електронного модуля. Потрібне систематичне відстеження динаміки професійних змін, аналіз труднощів, самооцінювання, експертний супровід, зворотний зв'язок і коригування подальшої траєкторії професійного вдосконалення.

Рефлексивно-моніторинговий супровід охоплює вхідну діагностику готовності викладачів, визначення їхніх освітніх потреб, поточне самооцінювання після змістових модулів, експертне оцінювання підсумкового методичного продукту, взаємооцінювання, зворотний зв'язок від здобувачів освіти, рефлексивний звіт і рекомендації щодо подальшого розвитку. Він не зводиться до контролю, а виконує підтримувальну, коригувальну й аналітичну функції. У цьому контексті логіка педагогічної підтримки, яку С. Махновський пов'язує з індивідуальною допомогою, подоланням труднощів і професійним розвитком [8], може бути застосована і до супроводу викладачів, які опановують змішане навчання.

Окремої уваги потребує питання інтеграції зазначених умов у технологію. У дослідженні курсу підвищення кваліфікації не розглядається як окрема педагогічна умова. Він є змістово-процесуальним механізмом реалізації визначених умов. Через електронне середовище курсу реалізується перша умова; через змістові модулі – друга; через підсумковий практичний проєкт – третя; через діагностичні, експертні й рефлексивні процедури – четверта.

Такий курс має бути організований у змішаному форматі, щоб викладач одночасно був слухачем змішаного курсу і майбутнім проєктувальником власного змішаного навчання. Його підсумковим результатом має стати практичний методичний продукт: карта змішаного заняття, електронний модуль, клінічний кейс, система завдань, критерії оцінювання або рефлексивний інструмент для конкретної медичної дисципліни. Це дозволяє перевести педагогічні умови з рівня декларативних положень у площину реальної професійної діяльності викладача.

Отже, запропонована система педагогічних умов має цілісний і процесуальний характер. Перша умова створює середовище; друга забезпечує зміст підготовки; третя переводить зміст у дидактичний дизайн медичної дисципліни; четверта забезпечує моніторинг, рефлексію й корекцію. У сукупності вони дають змогу реалізувати технологію розвитку готовності викладачів медичних ЗВО до роботи в умовах змішаного навчання як керований, практикоорієнтований і доказово підтриманий процес.

Висновки та перспективи подальших розвідок напруму. У статті визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови ефективної реалізації

технології розвитку готовності викладачів медичних закладів вищої освіти до роботи в умовах змішаного навчання. Доведено, що такі умови не є тотожними самому процесу розвитку готовності, а становлять систему спеціально створених передумов, які забезпечують практичну дієвість технології.

До педагогічних умов віднесено: забезпечення в медичному ЗВО керованого цифрово-методичного середовища для змішаного навчання; практикоорієнтоване змістово-методичне забезпечення підготовки викладачів з питань медичної педагогіки, цифрової дидактики, клінічно орієнтованого, симуляційного, кейсового та проблемно-орієнтованого навчання; дидактичне проєктування змішаного навчання медичної дисципліни на основі раціонального поєднання онлайн-, офлайн-, синхронної та асинхронної взаємодії; запровадження рефлексивно-моніторингового супроводу професійної діяльності викладачів у змішаному навчанні.

Обґрунтовано, що курс підвищення кваліфікації не є окремою педагогічною умовою, а виступає змістово-процесуальним механізмом реалізації визначених умов у межах технології. Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо в розробленні діагностичного інструментарію для оцінювання рівнів готовності викладачів медичних ЗВО до роботи в умовах змішаного навчання та експериментальній перевірці ефективності запропонованої технології.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Білик Ю. П. Шляхи підвищення ефективності змішаного навчання в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану. *Академічні візії*. 2025. Вип. 40/2025. С. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14960572>.
2. Галайбіда Б. А. Педагогічні умови організації різних типів змішаного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2024. Вип. 36 (1-2024). С. 19–31. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-19-31>.
3. Іваненко О. О., Архипенко В. О., Шаріпова Д. С. Формування готовності майбутніх викладачів фізичної культури в умовах змішаного навчання : монографія. Черкаси : НУЦЗ України, 2025. 152 с.
4. Кемениш В. І. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів права до роботи в умовах змішаного навчання. *Академічні студії*. Серія «Педагогіка». 2024. Вип. 1. С. 70–75. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.1.11>.
5. Кучин Ю. Л., Лимар Л. В. Перспективи підготовки викладачів медичних закладів вищої освіти в Україні: досвід та шляхи вдосконалення. *Медицина та фармація: освітні дискурси*. 2025. Вип. 1. С. 3–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2025-1-1>.
6. Левицька Л. Педагогічні умови формування готовності майбутніх педагогів до професійно-педагогічної діяльності. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Педагогіка. 2024. № 2 (20). С. 48-54. DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2024.20.08>.
7. Ліцман Ю., Швець О., Осьмук Н. Організація змішаного навчання за допомогою «Google Classroom» під час вивчення біоорганічної хімії здобувачами медичних спеціальностей. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 3-4 (97–98). С. 91–107. DOI: [10.24139/2312-5993/2020.03-04/091-107](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.03-04/091-107).
8. Махновський С. С. Педагогічна підтримка здобувачів вищої освіти в умовах змішаного навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 59. С. 229–232. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.49>.
9. Науменко Н. Створення інтегрованого освітнього середовища як педагогічна умова підготовки майбутніх учителів до організації змішаного навчання. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і

психологія. 2024. Вип. 77. С. 43–53. DOI: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-77-43-53>.

10. Степанишена О. Реалізація педагогічних умов і структурно-функціональної моделі формування готовності майбутніх учителів до організації змішаного навчання англійської мови у початковій школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. № 6 (140). С. 91–103. DOI: [10.24139/2312-5993/2024.06/091-103](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.06/091-103).
11. Сухонос Р. О., Лопушняк Л. Я., Гаркуша М. А., Карпак Т. Ф., Куліш С. А., Бойчук О. М. Сутнісна характеристика педагогічних технологій та особливості їхнього застосування при підготовці майбутніх лікарів. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2021. Т. 21. Вип. 3 (75). С. 259–266. DOI: <https://doi.org/10.31718/2077-1096.21.3.259>.
12. Ткачук Г. В. Організаційно-педагогічні умови та етапи впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 168. С. 259–262.
13. Хоркін Д. М., Мельник К. Г. Педагогічні умови формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів ЗВО засобами інноваційних технологій. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2025. Вип. 105. С. 115–120. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.105.21>.
14. Shakhina I., Podzygun O., Petrova A., Tkachuk N. Pedagogical conditions for improving the learning process in the context of the information educational environment. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2024. Вип. 71. С. 67–81. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-71-67-81>.

REFERENCES

1. Bilyk, Yu. P. (2025). Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti zmishanoho navchannia v zakladakh vyshchoi osvity v umovakh voiennoho stanu [Ways to improve the effectiveness of blended learning in higher education institutions under martial law]. *Akademichni vizii*. Vyp. 40/2025. S. 1–13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14960572>. [in Ukrainian]
2. Halaibida, B. A. (2024). Pedahohichni umovy orhanizatsiï riznykh typiv zmishanoho navchannia [Pedagogical conditions for organizing different types of blended learning]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*. Vyp. 36 (1-2024). S. 19–31. DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-19-31>. [in Ukrainian]
3. Ivanenko, O. O., Arkhypenko, V. O., & Sharipova, D. S. (2025). Formuvannia hotovnosti maibutnikh vykladachiv fizychnoi kultury v umovakh zmishanoho navchannia [Formation of readiness of future physical education teachers in blended learning conditions] : monohrafiia. Cherkasy : NUTsZ Ukrainy. 152 s. [in Ukrainian]
4. Kementash, V. I. (2024). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy pidhotovky maibutnikh vykladachiv prava do roboty v umovakh zmishanoho navchannia [Organizational and pedagogical conditions for preparing future law teachers to work in blended learning conditions]. *Akademichni studii*. Seria «Pedahohika». Vyp. 1. S. 70–75. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.1.11>. [in Ukrainian]
5. Kuchyn, Yu. L., & Lymar, L. V. (2025). Perspektyvy pidhotovky vykladachiv medychnykh zakladiv vyshchoi osvity v Ukraini: dosvid ta shliakhy vdoskonalennia [Prospects for training teachers of medical higher education institutions in Ukraine: experience and ways of improvement]. *Medytsyna ta farmatsiia: osvichni dyskursy*. Vyp. 1. S. 3–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2025-1-1>. [in Ukrainian]
6. Levytska, L. (2024). Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh pedahohiv do profesiino-pedahohichnoi diialnosti [Pedagogical conditions for forming future teachers' readiness for professional and pedagogical activity]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. Pedahohika. № 2 (20). S. 48–54. DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2024.20.08>. [in Ukrainian]

7. Litsman, Yu., Shvets, O., & Osmuk, N. (2020). Orhanizatsiia zmishanoho navchannia za dopomohoiu «Google Classroom» pid chas vyvchennia bioorhanichnoi khimii zdobuvachamy medychnykh spetsialnosti [Organization of blended learning using Google Classroom during the study of bioorganic chemistry by students of medical specialties]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. № 3–4 (97–98). S. 91–107. DOI: 10.24139/2312-5993/2020.03-04/091-107. [in Ukrainian]

8. Makhnovskiy, S. S. (2023). Pedahohichna pidtrymka zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh zmishanoho navchannia [Pedagogical support of higher education students in blended learning conditions]. *Innovatsiina pedahohika*. Vyp. 59. S. 229–232. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.49>. [in Ukrainian]

9. Naumenko, N. (2024). Stvorennia intehrovanoho osvitnoho seredovyscha yak pedahohichna umova pidhotovky maibutnykh uchyteliv do orhanizatsii zmishanoho navchannia [Creating an integrated educational environment as a pedagogical condition for preparing future teachers to organize blended learning]. *Naukovi zapysky VDPU imeni Mykhaila Kotsiubynskoho*. Seriya: pedahohika i psykholohiia. Vyp. 77. S. 43–53. DOI: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-77-43-53>. [in Ukrainian]

10. Stepanyshena, O. (2024). Realizatsiia pedahohichnykh umov i strukturno-funktsionalnoi modeli formuvannia hotovnosti maibutnykh uchyteliv do orhanizatsii zmishanoho navchannia anhliskoi movy u pochatkovii shkoli [Implementation of pedagogical conditions and a structural-functional model for forming future teachers' readiness to organize blended learning of English in primary school]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. № 6 (140). S. 91–103. DOI: 10.24139/2312-5993/2024.06/091-103. [in Ukrainian]

11. Sukhonosov, R. O., Lopushniak, L. Ya., Harkusha, M. A., Karpiak, T. F., Kulish, S. A., & Boichuk, O. M. (2021). Sutnisna kharakterystyka pedahohichnykh tekhnolohii ta osoblyvosti yikhnoho zastosuvannia pry pidhotovtsi maibutnykh likariv [Essential characteristics of pedagogical technologies and features of their application in the training of future doctors]. *Aktualni problemy suchasnoi medytsyny: Visnyk Ukrainkoi medychnoi stomatolohichnoi akademii*. T. 21. Vyp. 3 (75). S. 259–266. DOI: <https://doi.org/10.31718/2077-1096.21.3.259>. [in Ukrainian]

12. Tkachuk, H. V. (2018). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy ta etapy vprovadzhennia zmishanoho navchannia u zakladakh vyshchoi osvity [Organizational and pedagogical conditions and stages of implementing blended learning in higher education institutions]. *Naukovi zapysky*. Seriya: Pedahohichni nauky. Vyp. 168. S. 259–262. [in Ukrainian]

13. Khorkin, D. M., & Melnyk, K. H. (2025). Pedahohichni umovy formuvannia komunikativnoi kompetentnosti maibutnykh vykladachiv ZVO zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii [Pedagogical conditions for forming communicative competence of future higher education teachers by means of innovative technologies]. *Naukovi chasopys Ukrainkoho derzhavnogo universytetu imeni Mykhaila Drahomanova*. Seriya 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy. Vyp. 105. S. 115–120. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.105.21>. [in Ukrainian]

14. Shakhina, I., Podzygun, O., Petrova, A., & Tkachuk, N. (2024). Pedagogical conditions for improving the learning process in the context of the information educational environment. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metody navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, vplyv*. Vyp. 71. S. 67–81. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-71-67-81>. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

НОВИКОВА Катерина – здобувач ступеня доктора філософії Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Наукові інтереси: професійна підготовка викладачів медичних закладів вищої освіти, змішане навчання, медична педагогіка, цифрова дидактика, розвиток готовності викладачів до роботи в умовах змішаного навчання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

NOVIKOVA Kateryna – PhD student of the State Higher Educational Institution «Donbas State Pedagogical University».

Scientific interests: professional training of teachers of medical higher education institutions, blended learning, medical pedagogy, digital didactics, development of teachers' readiness to work in blended learning conditions.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.

УДК 378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-788-792

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ГРИБ Олег –

аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-4613-8839>

e-mail: irinagrib16@gmail.com

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті обґрунтовано особливості формування мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх педагогів до професійної діяльності.

Встановлено, що формування мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх педагогів до професійної діяльності є тривалим і багатозраним процесом, який залежить від багатьох чинників. Серед них важливу роль відіграють зміст професійної підготовки, організація освітнього середовища, характер взаємодії викладачів і студентів, педагогічна практика, рівень професійної майстерності науково-педагогічних працівників та особистісні якості самого студента. Особливе значення має створення сприятливих умов для професійного самовизначення майбутніх педагогів, розвитку їхніх професійних інтересів, потреби у самореалізації та прагнення до педагогічної діяльності.

Доведено, що одним із важливих аспектів формування мотиваційно-ціннісного ставлення є розвиток позитивної професійної мотивації, яка визначає спрямованість особистості на педагогічну діяльність, її готовність долати труднощі, удосконалювати професійні вміння та досягати високих результатів у професії. Формування мотиваційно-ціннісного ставлення до майбутньої професійної педагогічної діяльності студентів доцільно здійснювати через залучення їх до громадської діяльності закладу вищої освіти, до участі в різних заходах, використання різних форм позакласної діяльності. Важливу роль у формуванні мотиваційно-ціннісного ставлення майбутніх педагогів відіграє педагогічна практика, яка сприяє усвідомленню студентами особливостей майбутньої професійної діяльності, формуванню професійних умінь та розвитку позитивного ставлення до майбутньої